

FOLK OG LAND

NR. 25 — 7. ARGANG

LØRDAG 9. AUGUST 1958

LØSSALG 65 ØRE

MYSTERIET SPALINGER

En karakteristisk historie fra Berlin
etter kapitulasjonen

Nesten hver eneste tysker har grufulle erindringer fra krigstiden og også fra tiden etter krigen, skriver «Der Ring». De siste — dengang våre «befriere» hadde besatt byer og landsbyer — er mange steder de frykteligste. Med gru tenker berlinerne på innmarsjen av «befrierne» fra øst. Det skjedde ting så fryktelige at hvert anstendig menneske har uovervinnelige hemninger mot å skrive ned

hvorledes det virkelig var. Ilja Ehrenburgs opprop til rødearmistene hadde de forferdeligste virkninger.

Det er betegnende at ingen mere skriver om dette. Hadde en tysker rettet et liknende opprop som Ehrenburgs til de tyske soldater, så ville en fremdeles i dag 13 år etter daglig ha kunnet lese om forbrytelser mot menneskeheten.

Det var imidlertid ikke dette at det er forskjell på folk vi ville komme nærmere inn på i dag. Vi vil fortelle en liten karakteristisk historie fra Berlin etter kapitulasjonen — og fra aller beste kilde. En tysk emigrant, som allerede før krigen var reist til Moskva for å bli skolert for senere oppgaver, kom tilbake til Berlin sammen med de sovjetrusiske tropper. Han fulgte med den såkalte Ulbrichtkommando. Denne emigrant ble til slutt lei av selskapet og fortsatte endel mil lenger vestover og der har han nå skrevet en bok om sine opplevelser i forbindelse med inntoget og «befrielsen» av Berlin. Vi leser i denne bok blant annet

om «Spalinger — den falske kommandant» :

Tilfellet Spalinger ble innledet med en hendelse som ikke syntes å ha noen betydning den annen dag av vår virksomhet i Berlin. Den alvorlige stemning under aftenrapporten ble dennegang noe lettet ved en kuriøs beretning av kamerat H. M. Han fortalte om en personlig opplevelse

(Forts. s. 6).

Kongens svar

Vi omtalte i siste nummer av «Folk og Land» den henvendelse Forbundet hadde sendt H. M. Kongen personlig.

Forbundet har under 19. juli mottatt følgende svar, undertegnet av kabinetssekretær V. Bommen:

«H. M. Kongen har pålagt meg å erkjenne mottagelsen av Deres brev av 15. juli 1958 med bilag og å meddele at dette er blitt overendt Det Kgl. Justisdepartement som rette vedkommende».

President Frondizi slår i bordet

Kontreadmiral Rial som redskap for den britiske imperialisme

Da «gorillaene» stjal Eva Perons balsamerte lik
Nytt Argentina-brev til FOLK OG LAND

De første to artikler vi bragte fra en av våre lesere og venner i Argentina vakte stor oppmerksomhet både i inn- og utland. De ga ganske andre perspektiver for det som foregår på det politiske plan i Argentina enn det som vanligvis serveres herhjemme i den presse som er så åpenbart dirigert av britiske og nordamerikanske interesser. Vi har i dag den glede å kunne bringe våre lesere en ny velskrevet orientering om det som foregår i Argentina. I et medfølgende brev skriver vår korrespondent at «det er vanskelig å ta noe bestemt standpunkt for eller mot Frondizi ennå. Det han må kritiseres mest for er at det arbeides så langsomt med oppfyllelsen av de løfter som er gitt peronistene. Men jeg har vanskelig for å tro at han driver direkte dobbeltspill. Om peronistene mener det er grunn til å tro det, så er de mektige nok til å kaste ham. Nettopp nå kom det melding i radioen om at de nye dommere har erklært gorilladommernes pågripelsesordre av Juan Domingo Peron for døde og maktesløse. Nåja, det ordner seg kanskje alt så smått om senn».

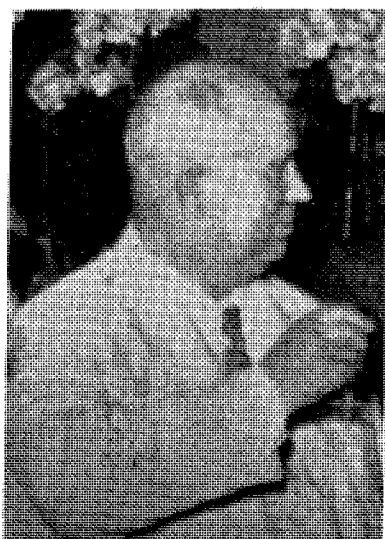
Ellers bebuder vår korrespondent det som allerede norske aviser har bragt meddelelse om: uroligheter på Eva Perons dødsdag. Herom heter det i brevet: «I uken som kommer blir det antagelig mere nyheter. Den 26. er det nemlig 5-årsdagen for Eva Perons død, og arbeiderne kommer vel som før til å forlate arbeidsplassene for å delta i minnehøytideligheter og messer, med etterfølgende gatekamper og halloi. Dette var altså forbudt i gorilla-epoken. Forrige år hadde vi det rene wild-west i La Plata på denne årsdagen. Gorillaene røvet etter seiren Eva Perons balsamerte lik fra CGT-bygningen (fagbevegelsens bygning), noe som er en profanasjon av hellige relikvier for vel 70 pst. av det argentinske folk. Det har stadig, trass i alle forbud, vært demonstrasjoner med krav om å få liket utlevert. Foreløpig med ne-

gativt resultat». Og hermed overlater vi da ordet helt til korrespondenten:

I republikken Argentina har de revolusjonære klokker allerede ringt et varsel for den nyvunne frihet. Landet gjenomlevde i dagene før feiringen av nasjonaldagen 9. juli sine mest dramatiske og krisefylte øyeblikk siden gorillaene forlot makten for bare to og en halv måned siden. Situasjonen syntes som skapt for de konstitusjonelle myndigheters fall og et derpå følgende gorillakupp. Sjelen i dette nye komplott mot rettsordenen og pasifikasjonskampanjen om kontreadmiral Ar-

(Forts. s. 8).

Fra Marx til Krusjtsjov

Artikkelserie av Håkon Meyer
påbegynnes side 4.

Kontreadmiral Rial,
som fikk husarrest

Makt er ikke rett

Storindustrielle forhold under okkupasjonen

Av direktør Alex Christiansens etterladte arbeid om hans kamp for sannhet og rett

Handler om tillatt samarbeid med tyskerne på det høyere plan i storindustrien.

Direktør O. Strands uholdbare politianmeldelse mot direktør Alex Christiansen skaffet denne en lengere innesper-ring, som gjorde ham maktesløs og syk. Dr. Torger Kasa uttalte således i en erklæring: — «og det er fare for at han ikke vil greie lengere fengsling grunnet legemlige skrøpeligheter».

Ved slutten av en undersøkelse uttalte dr. K.: De direktør, forstår vel hva denne mentalundersøkelse går ut på. Hvis De vil undertegne en erklæring gående ut på at De har handlet i en deprimert sinnstemning — så vil De kunne spasere ut av fengselet i dag uten videre forføyninger mot Dem. — Alex Christiansen reiste seg fra bri-sken som har satt på og sa: De tror da vel ikke politilege at jeg vil undertegne et slikt dokument som for alltid vil stemple meg for en forbrytelse jeg ikke har begått. Dr. K. kom bort til Christiansen, trykket hans hånd og sa: Jeg respekterer Dem. I Deres sted hadde jeg handlet akkurat som Dem.

Alexander Lange.

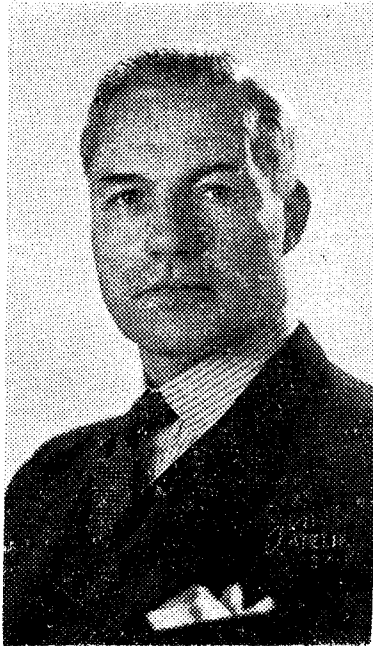
Alex Christiansen har ordet:

Forts. fra forrige nr.).

Og nå kommer også erklæringen av 4. april i et klarere lys. Direktør Strand må allerede på det tidspunkt ha hatt planer om et samarbeide med den virkelige storindustri, og han må ha skjönt at det kunne bli nødvendig å innrette seg på en forandring av eiendomsforholdene ved PEA. Men forhandlingene om disse ting ville han være alene om, derfor erklæringen. Det samme fremgår også direkte av hans PM, der hvor han nevner samtalen med Aubert: «... det ble avtalt at forhandlingene best kunne føres personlig mellom generaldirektøren og meg».

Selv om direktør Strand altså legger et diskresjonens slør over de fortsatte forhandlingene, lar det seg gjøre å rekonstruere de viktigste trekk i hendelsesforløpet på grunnlag av foreliggende dokumenter. De viser etter min mening at både direktøren og hans NS-styre har arbeidet meget effektivt, og sikkert er det at i disse forhandlinger ble PEA lenge betraktet som en

IV.

Direktør Olav Strand.

lus mellom to negler. For å få realisert sin plan om utbyggingen av Hjørtedøla, var SKK villig til å gå meget langt — og hele tiden på PEA's bekostning.

Som nevnt opptok Norsk Hydro, parallellt med forhandlingene om aksjekjøpet, også forhandlinger om kjøp av PEA's ledige tomter. Den første henvendelse om dette ble behandlet i vårt styremøte den 30. juli 1941, men besvart med at vi «for tiden ikke kan avgi tilbud».

I mellomtiden hadde forhandlingene om kjøp av SKK's aksjepost fortsatt, men jeg var ikke underrettet om advokat Meinich-Olsens besøk hos direktør Strand og visste ikke som han at det var Lettmetall som sto bak. Det skjønnte jeg først under et besøk i Porsgrunn den 31. august, da jeg plutselig fikk beskjed fra vaktstuen opp til kontoret at en hel delegasjon av representanter for Hydro, Lettmetall og Norsk Aluminium Co. hadde meldt seg ved inngangen og ønsket å se våre anlegg. Jeg hadde selv aldri antydning hverken tomtosalg eller aksjesalg til Lettmetall, og de forhandlinger jeg hadde fått kjennskap til, hadde bare gjeldt Norsk Hydro.

Om de fortsatte begivenheter meddeler herr Strands PM:

«Forhandlingene om aksjesalg ble gjort med en rekke representanter for Lettmetall (generaldirektør Eriksen, direktør Foss, dr. Walther, overing. Dvorak, direktør Schmidt, direktør Schulze, kontorsjef

Kühne, samt flere andre tyske herrer og på enkelte møter flere representanter for Hydro, bl. a. direktør Kielland). Forhandlingene ble bragt til en foreløpig avslutning 20. oktober 1941, idet generaldirektør Eriksen etter en siste innrømmelse fra min side erklærte at samtlige den annen parts forhandlere var enige om å foreslå sin part at forslaget ble vedtatt, samtidig som han ba meg forelegge saken snarest mulig i Kraftsel-skapets ledelse».

Etter denne «siste innrømmelse» fra direktør Strand lå med andre ord alt til rette for at hans plan skulle gå igjen-nom.

Fem dager etter dette møte, den 25. oktober, ble det i styremøte i PEA behandlet en anmodning om adgang til å påbegynne byggearbeide på våre ledige tomter. Denne tillatelse ble gitt.

Videre skriver direktør Strand:

«Den 28. oktober meddelte jeg pr. telefon til generaldirektør Eriksen som hadde ført forsetet for den annen part under forhandlingene, at forhandlingsresultatet var vedtatt av SKK Den 17. 11. henvendte generaldirektør Eriksen seg til meg med anmodning om å få skriftlig bekreftelse på den tidligere muntlige meddelelse om vedtagelsen. Denne anmodning hadde jeg selvfølgelig ingen grunn til å avslå, og sendte derfor samme dag den ønskede bekreftelse. Jeg viser til underbilag 4 hvor generaldirektør Eriksen bekrefter ovenstående».

Formuleringen her kunne tyde på at direktør Strand ikke har hatt helt god samvittighet, et inntrykk som bestyrkes når man ser at han halvannet år senere ba generaldirektør Eriksen om å få en bekreftelse på sin egen bekreftelse. Den fikk han så i følgende form (det er det nevnte underbilag 4 til hans PM), datert 25. juni 1943:

Herr direktør O. Strand.

Vedr.: Overtagelse av PEA's aksjer samt strømleveringskontrakt med Nordisk Lettmetall A.S.

På foranledning bekrefter jeg at deres skrivelse til meg av 17. november 1941 angående ovennevnte sak er freukommet på min anmodning.

Etterat forhandlerne var blitt enige om et kontraktutkast som skulle forelegges de avgjørende organer på beg-

TORSTEIN LANGE:

Åpent brev til fhv. statsråd Trygve Lie

Statsminister Nygårdsvold betrodde seg til en venn, som igjen har fortalt meg, at det ikke var Nygårdsvolds mening, at rettsoppgjøret skulle fått det omfang, som det i virkeligheten fikk. Han hadde ment, at bare noen av de høyeste NS-funksjonærer skulle granskjes. Men så var det Trygve Lie — sa han — som hadde fått overløst ham. Og dette beklaget han. En stortingsmann fremsatte i London forslag om at lover og forordninger, som exilregjeringen hadde vedtatt i London, skulle oppheves ved tilbakekomsten til Norge. Men dette ble dessverre ikke bifalt.

De uttalte i et intervju for en tid siden, at «Elverumsfullmakten» var det beste De kunne erindre fra den senere tid.

Professor dr. jur. Jon Skeie påpekte allerede i 1945, at «Elverumsfullmakten» ikke var lovformelig vedtatt. Og exilregjeringen hadde ingen rett til å tilta seg lovgivende makt under utlendigheten. Dette så meget mere som Nygårdsvoldsregjeringen var avsatt av Norges lovlig valgte storting.

Regjeringsadvokaten uttalte også under okkupasjonen, at exilregjeringen ikke på noen måte kunne gi lover og forordninger under utlendigheten, som var bindende for det norske folk.

Videre har flere stortingsmenn, som deltok i Elverums-møtet, gitt uttrykk for at «Elverumsfullmakten» ikke var lovformelig vedtatt. Regjeringen hadde således ingen fullmakter til å bygge

ge sider til eventuell vedtagelse, var det meg om å gjøre å få en skriftlig bekreftelse på at det avgjørende organ på Deres side hadde godtatt det foreliggende utkast, og i forbindelse hermed få skriftlig fastlagt de bemerkninger som fra SKK's side var fremkommet ved den avsluttende kontraktsforhandling.

Såfremt De ønsker ytterligere opplysninger, står jeg med glede til disposisjon.

Ærbødigst

Bjarne Eriksen (sign).

Jeg må tilstå at jeg ikke riktig skjønner hvorfor det var så om å gjøre for direktør Strand å søke ly bak generaldirektør Eriksens brede rygg akkurat i denne forbindelse. Men man kan jo gjøre seg sine tanker. Og generaldirektøren stilte seg beredvillig

opp lover og forordninger på.

Jeg erindrer at De også var hos Stalin, noen måneder før «frigjøringen», for å få de siste informasjonen. Det er mulig, at De dengang gikk ut fra at «Elverumsfullmakten» var lovformelig vedtatt.

Det skulle derfor være innlysende at «rettsoppgjøret» direkte og urettmessig rammet hundre tusen nordmenn som hadde vært hjemme under okkupasjonen og drevet sitt lovlige virke og som ble dømt mot bedre vitende. Dette så meget mere som de her hjemme gjorde hva de kunne for å livberge folket, mens Nygårdsvoldklubben ferierte i London på landets regning.

Man erindrer hvordan Abraham Berge, mens han var statsminister, hadde benyttet 25 millioner for — gjennom Centralbanken — å støtte under det norske næringsliv. Altså ikke til fest og levemåte i London. Han ble trukket for Riksrett.

Da det notorisk var Dem som fikk satt «landssvikstemplet» på hundre tusen nasjonale nordmenn, for at de ikke svek land og folk ved å rømme ut av landet for å trykke seg selv etterat Nygårdsvoldregjeringen hadde prisgitt landet til kaos, håper jeg derfor at De nå har hatt rundelig tid til å tenke over hvilken urett regjeringen Nygårdsvold øvet direkte og indirekte mot en stor befolkningsgruppe ved en lov eller forordning som ikke var gyldig, men bare var bluff.

Jeg håper at De nå finner tiden inne til å lette Deres samvittighet og utfolder den samme iver for å gi de rammede full og hel oppreisning, som De utfoldet ved «landssvikloven»s konsipering i London. Ingen befolkningsgruppe, med sin ære i behold, vil noen sinne gi opp kampen for full og hel oppreisning. Og vi som er rammet — gir aldri opp kampen for sannhet og rett, selv om det vil ta ennå en tid før oppreisningen kommer. Vi forlanger oppreisning og erstatning for utholdte fengselsstraffer og for hva dette har kostet oss økonomisk.

Torstein Lange.

til disposisjon som den der ikke har noe å skjule — og heller intet å frykte.

Om det vedtatte kontraktsutkast bemerker hr. Strand at det var avfattet på tysk og var «et omfangsrikt dokument med detaljerte bestemmelser bl. a. av ren teknisk natur i forbindelse med opprettelse av en 50 års kraftleiekontrakt». (Forts. neste nr.)

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Høyesteretts store fadæse

Det er utvilsomt slik at tilliten til det norske rettsvesen er sterkt rystet — for å si det med et mildt uttrykk — etter dets berømmelige innsats i etterkrigsoppgjøret, som løstsvenn for makthaverne og for en forløyvet «folkemening». Bedrøvelig nok har til og med Høyesterett deltatt i dette politisk betonte angrep på rettsikkerheten.

Nå skal imidlertid rett være rett. Mens våre partipolitikere og de mere gemene jurister uten blussel har tråket rett og menneskeighet under føttene, har herrene i Høyesterett naturligvis sørget for iallfall å ha et aldri så litet fikenblad å skjule sin juridiske nakenhet med. Det kan jo ikke være hyggelig heller for folk som synes de har en viss juridisk reputasjon å bevare, å vandre altfor tillitsfullt og blåøyet i Erik Blodøks' og våre statsadvokaters revespor.

Helst holdt da de høye juridiske herrer seg borte fra en besværlig og kompromiterende juridisk standpunkttagning. Det var lettere og behageligere bare å strø noen fattige sandkorn på underrettsdommene — hvis en da ikke simpelthen i strid med all praksis direkte avviste kjedelige saker.

Spørsmålet om Norges krigføring etter kapitulasjonen 10. juni 1940 har vært et av de ubehagelige skjær i sjøen for alle rettssvikerne, men heldigvis var det mulig også her å berolige en slett juridisk samvittighet. Høyesterett har faktisk i Fivesaken måttet ta standpunkt til dette spørsmålet om Norge var i krig med Tyskland «eller hadde sådan krig for øye». Hva spiller det for en rolle om hele kjennelsen beror på misforståelser og feilaktige oversettelser! Som våre lesere vil erindre, fikk forsvarssjef Ruge i statsråd 7. juni 1940 fullmakt fra konge og regjering til å «innstille fiendtlighetene» og på basis av denne fullmakt undertegnet så den norske overkommando det som senere er kalt «kapitulasjonsavtalen». Denne er i virkeligheten det som i Haagerkonvensjonen kalles en alminnelig våpenstandsavtale, fordi den er inngått med kongens og regjeringens fullmakt og i henhold til avtalens paragraf 1 gjaldt «samtlige norske stridskrefter». Haagerkonvensjonens landkrigsreglement artikkel 37 (Norsk lovtidende 1910 s. 498) fastslår at en slik avtale «innstiller over alt de krigførende staters krigsoperasjoner».

Men hvorledes klarte så Høyesterett likevel å slå fast at Norge fortsatt var krigsdeltaker og at straffelovens paragraf 86 kunne bringes i anvendelse?

Ganske enkelt har den bygget sin kjennelse på en gal oversettelse av den tyske tekst — som i avtalen var angitt som den avgjørende i tvilstilfeller! «Gesamte» ble oversatt med «samlede» istedenfor med «samtlige», og dermed var det da funnet et, omenn spinkelt, grunnlag for videre bortfortolkninger. Når det i paragraf 1 i avtalen står at «samtlige norske stridskrefter nedlegger våpnene og vil «så lenge den nåværende krig varer ikke atter gripe dem mot Tyskland og dets forbundne», så endrer Høyesterett dette til at «de samlede» norske stridskrefter påtar seg denne forpliktelse. Og «samlede» tolker Høyesterett så som de for tiden samlede eller de gjenværende stridskrefter i Nord-Norge». Enkelt og greit!

Forøvrig anfører Høyesterett selv at «det er på det rene at de kjennsgjerninger som her er nevnt tildels har vært misforstått». Uten imidlertid å ta konsekvensen av at straffelovens paragraf 42, i såfall bestemmer at da skal tiltalte frifinnes selv med den feilaktige tolkning Høyesterett er

Anders Melteig
75 år

Vår kyndige og temperamentsfulle medarbeider Anders Melteig fyller 75 år den 24. august. Vi ønsker ham alt godt.

Det vil være kjent at hans artikler om økonomiske forhold i forbindelse med okkupasjonstiden m. v. har vakt stor oppmerksomhet og stemt til ettertanke hos de «store» bak Norges økonomiske kulisser.

«Intet sted i verden synes noen regjering eller satsmann å vite hva de vil. Deres eneste linje består i å reagere på begivenheter . . . Tingene selv har overtatt kontrollen. Begivenhetene leder mennene. Vi trenger ansvarlige menn ved makten. De små menn kan ikke overta verdens ansvar. Heller ikke kan de håndtere de store hendelser».

(Charles de Gaulle.)

kommet til på grunn av den vel anbrakte oversettelsesfeil.

Hensikten med disse linjer er ikke i og for seg å påvise alle de juridiske revestrekker som ble begått i etterkrigsoppgjøret — alle våre lesere, og vel flere og flere utenom vår krets er jo så inderlig klar over det på forhånd. Det vil vi ha frem er at det ikke er riktig når det fra enkelte hold hevdes at det foreligger en holdbar Høyesterettskjennelse for Norges status som krigførende etter 10. juni 1940. Det foreligger ingen slik Høyesterettsdom bygget på de faktiske dokumenter, og hele rettsoppgjøret henger derfor i luften også rent formaljuridisk sett. Rent bortsett fra at domstolene heller ikke har tatt konsekvensen av Høyesteretts uttalelse om den subjektive side av saken.

Når skal Høyesterett oppdage og ta konsekvensene av at

Hvor hen Europa?

Av KAI NORMANN

Den fase av verdensutviklingen som vi i dag står midt oppe i, er preget av en tilspissing av konfliktsituasjonen Øst-Vest, som — hvis den ikke skal føre til eksplosjon i form av krig — nødvendigvis fra begge parters side må utløse håpet om ved forhandlinger å nå til en avspenning.

Vi kan være overbevist om at statsmennene verden over i denne tid hektisk har drøftet deres respektive lands stilling og muligheter under dette gigantiske oppgjør mellom de to maktblokker. (I hvis hender et stort ansvar er lagt). Intet land i verden vil jo bli uberørt hvis skredet løsner i form av storkrig.

Hittil har vi dessverre ikke sett at problemene er blitt løst ved forhandlingsbordet. Vi har snarere opplevd at stadig nye problemer har oppstått der og gjort forhandling fruktesløs.

Gjensidig mistro er intet godt forhandlingsgrunnlag. To hestehandlere som gjensidig søker å fremme sine egne interesser og skaffe seg — eventuelt uberettiget — vinning, vil ut fra sitt eget motiv mistro den annen part i en slik grad at kanskje ingen forretning kommer i stand i det hele tatt.

Men her dreier det seg ikke om hestehandel. Her gjelder det verdens skjebne. Hele jordens befolkning har rett til å la sin røst høre.

De mennesker som tror på en guddom og på et guddommelig forsyn, vil uten tvil se oppfinnelsen av de kjernefysiske våpen som et fingerpek fra guddommens side om at menneskeheten nå må arbeide frem mot å bannlyse krig som et middel til å løse interesseomsetningene og at vi må bøye oss inn under en internasjonal rettsorden.

De, som tiltross for at de ikke tror på en personlig Gud allikevel beveges av det som Immanuel Kant mener med «stjernehimlen over meg og samvittighetens røst inne i meg» vil heller ikke kunne stå kolde overfor det ansvar

hele etterkrigsoppgjøret blant annet er bygget på en gal oversettelse av kapitulasjonsavtalen.

som er lagt på oss mennesker i og med at vi har fått makt til å utrydde en storpart av menneskeheten og bevirke at ennå ufødte slekter kommer forkrøpelt til verden.

Galskapen synes ennå ikke å ha kulminert, men fører automatisk til en stadig større galskap, stigende som en feberkurve. Stadig nye stater krever som sin rett å komme i besittelse av kjernefysiske våpen og arbeider for selv å kunne fremstille disse. Et stort antall bombefly er dag og natt på vingene for på korteste varsel å kunne gjøre den kalle krig varm og spy sitt gufs fra helvete over millionbefolkninger som er iferd med dagens dont eller som sover intetanende i sine senger.

Ansaret pulveriseres — man kunne si systematisk. Barns lek med fyrstikker er i sannhet barneleg i forhold til hva ansvarlige statsmenn lar seg bruke til. Hvem er det som med enten forbryterisk vilje eller forbryterisk ansvarsløshet saboterer selve den siste mulighet for å hindre en verdensbrann? Ikke «mannen på gaten», ikke du og jeg enten vi lever i India eller i Norge, enten vi er svarte, brune, gule eller hvite!

Slik som situasjonen utvikler seg fra dag til dag, må tanken om en stabilisering av maktbalansen i verden gjennom opprettelsen av en ny stormaktsblokk — nemlig Europas forente Stater — bli påtrengende aktuell. Hva mange europeere ennå ikke har fått øynene opp for, er at det ikke minst er de arabiske staters fremadskridende samling under president Nassers geniale førerskap som gjør Europa-tanken så brennaktuell.

De forente stater vil trenge et samlet, vennligsinnet Europa som balansepunkt. For Europas oppgave som stabiliserende maktfaktor i verden vil vennskap og samvirke med den arabiske nabostat bety loddet på vektskålen.

Den politikk som U. S. A. — i samforstand med England og Frankrike — fører overfor den arabiske frihetsbevegelse er selvmorderisk idiotpolitikk.

Kai Normann.

Håkon Meyer:

Fra Karl Marx til Nikita Krusjtsjov

Håkon Meyer har fra sitt eksil i Stockholm sendt oss en artikkelserie som vi begynner offentliggjørelsen av nedenfor. Naturligvis er det så at en ofte er uenig i Meyers politiske betraktninger og slutninger, men like sikkert er det at en alltid lesere med interesse det han har på hjertet. Særlig interessant er det å følge Håkon Meyers velskrevne analyse nettopp av disse problemer, som det er en plikt for alle som har tatt kampen opp mot sovjet-kommunismen å sette seg inn i. Og bedre lærer enn Håkon Meyer kan en neppe få på dette område. Han hørte selv til de mere markante skikkelser i norsk arbeiderbevegelse gjennom mange år og under den stalinske masse-mordperiode var han ganske særlig varig i veum hos kommunistene. Han er jo også som så mange av dette blads lesere «gammel fengselsfugl», som delte skjebne med oss i fengsel og konsentrasjonsleir da den store politiske forfølgelse i norsk historie satte inn i 1945. Og så overlater vi ordet til Håkon Meyer.

Da Nikita Krusjtsjov hadde befestet sin makt som parti-sekretær etter Stalins død, sto han frem i det russiske partiet og avregnet med Stalin-myten. Det berømte foredragets autentiske tekst har ikke foreligget. Men der ble sagt en del sannheter, som alle kjente i forveien, men som det inntil den dagen var på det strengeste forbudt å nevne innen den kommunistiske partiverden — innenfor og utenfor Russland. Den vesentligste av disse sannheter var, at Stalin hadde avskaffet det kollektive lederskapet og opphøyet seg selv til en

feilfri gud, som hadde retten til å dirigere den kommunistiske verdensbevegelse i alle land med hård hånd og berømtede redskaper og også hadde rett til å ta livet av hvemsomhelst som ikke passet ham. Det redskapet han i de siste årene hadde anvendt hertil, innenriksministeren Berija fikk betale med sitt og sine nærmeste redskapers liv.

Det ble ikke sagt direkte, men innrømmet gjennom at aksjoner ble stoppet og fordømt ble rehabilitert, at Stalins masseutryddelse av venner og medarbeidere, hele den

gamle leninske garden, av offiserer, bønder, byråkrater etc. berodde på personforfølgelser uten saklig grunnlag. Under de organiserte masse-mordene i 1930-årene hadde Wyschinskij vært det fremste redskapet og det kvalifiserte ham senere til utenriksminister. Senere hadde en rekke «rettslig» organiserte mordaksjoner fulgt i satelittstatene. Under Krusjtsjov ble en rekke av de likviderte partilederne atter rehabilitert. Samtidig begynte også en begrenset opprydning med slike redskaper, som Stalin hadde hatt i de forskjellige land. Noen av dem, som den motbydelige Ulbricht i Øst-Tyskland, holdt seg fast ved makten. Andre, som den like avskyelige Radosi og hans medhjelper Gerö i Ungarn, forsvant i det store russiske rom.

I Russland innførtes forbliende kollektivt lederskap, bygget på det gode samarbeide mellom menn, som snart etter skulle stå i åpen maktkamp med hverandre. I internasjonal målestokk fikk kommunistene større muligheter for en friere debatt, en smidigere taktikk, en mindre ensidig dogmelære. Krusjtsjov forsonet seg med kjetteren Tito, Gomulka fikk overta partiledelsen i Polen, Imre Nagy ble regjeringssjef i Ungarn. Og sist, men ikke minst: da den indre konflikten brøt ut i Moskva, sendte man det mangeårige stalinske redskapet Molotov til Ytre Mongolia som ambassadør, men ikke til fengselsgården for henrettelse. Med andre ord: en liberal tid hadde holdt inntog med den nye partisjefen og de stalinske metodene fordømtes.

Men liberalisme og persondiktatur har vanskelig for å gå bra sammen og kanskje var det liberalismen som førte til at motsetningene innen lederkollektivet i Kreml så snart slo ut i konflikt, fordømmelser og deportasjoner. Det var liberalismen som tillot Gomulka å vise et nesten Moskva-fientlig ansikt i Polen og det var liberalismen som tok overhånd i Ungarn under Imre Nagys regjeringstid, som fikk ungarere og polakker til å uttrykke sympati for kjetteren Tito og hans egne veier for sosialismen. En tilstramning ble påkrevet og det var den som manifestertes da man slo ned den ungarske revolusjon og atter etablerte et fjerndiktatur ved hjelp av russiske tanks. Forts. s. 6.

OLAF HOLM:

Statskuppet på Elverum og «Dagen derpå»

I.

Håkon Meyer har i dette blad gitt uttrykk for sitt syn på de begivenheter på Elverum, som førte Norge inn i verdenskrigen og herunder avlagt meg en visitt. Jeg takker for det. «Et annet syn» har alltid interesse.

II.

La oss derfor ennå en gang la de forutgående begivenheter tale for seg selv og begynne med det allerførste varsel, om hva man hadde i vente. Linjen derfra til Elverum er klar.

III.

Først må jeg få bringe i erindring det forhold, at da statsminister Stauning dannede sin første sosialistiske regjering i Danmark, tok han til utenriksminister en yrkesdiplommat (endog uten å la seg skremme av at vedkommende var greve). Partiet fortsatte med det inntil det hadde fått utdannet en av sine egne i faget gjennom tjeneste i utenriksstaten. Det er den nåværende stats- og utenriksminister.

I Norge har siden 1905 stillingen som utenriksminister vært overlatt en amatør i faget, uansett hvilket parti har hatt regjeringmakten. Det tør være en alminnelig oppfatning, at norsk utenrikspolitikk til sine tider har vært preget av det.

IV.

Da statsminister Stauning, som var en begavelse ut over det vanlige og sitt land en god mann, vel var kommet til rette på taburetten foretok han en reise til Sverige, hvor han i Lund holdt en dengang meget omtalt tale, hvor bl. a. forekommer følgende varsel (etter hukommelsen): «Norden må ikke vente at Danmark alltid vil være vakthund mot syd». En i det diplomatiske språk meget tydelig tale.

V.

Om man i Oslo, nærmere bestemt Victoria Terrasse, har tatt noe varsel herav vites ikke. Det ser ikke slik ut, men det kan jo være. Derimot gikk Stauungs ord i Lund tydeligvis ikke hus forbi i Berlin eller London. Også det siste sted avla Stauning et besøk, for etter sigende å innhente Englands tilslutning til sin

politikk, hvilket han måtte ha. Uten Englands velsignelse kunne han etter folkeretten ikke følge sin linje overfor Tyskland uten å risikere krig med England. Dette er av de ting, man ikke får dokumentert før etter et par generasjoner, men de påfølgende begivenheter viser, at han hadde fått Englands bifall. Det passet godt med den tradisjonelle engelske strategi, ved reelle eller fingerte angrep i fiendens flanke eller rygg å tvinge ham til å spre sine krefter og trekke dem bort fra den front, hvor avgjørelsen nødvendigvis måtte komme til å ligge. (Jfr. Liddell Hart: «Hvorledes vinne kriger»). En strategi som selvfølgelig var vel kjent innen den tyske generalstab og må antas å være grunnen til at dette land satte så meget inn på å komme til en forståelse med nordmennene på okkupasjonsbasis med bibehold av nøytraliteten, for dermed å spare på sine militære krefter, som kunne ventet å få en bedre anvendelse på den europeiske hovedfront. På sin side fulgte England denne strategi med sitt løfte om «øyeblikkelig og tilstrekkelig hjelp» for senere å forsvinne i nattens stillhet, når hensikten var oppnådd.

VI.

Det har som kjent vært stor strid om, hvorvidt Stauning hadde truffet en avtale med Tyskland om motstandsløs gjennommarsj gjennom Danmark i tilfelle av at en okkupasjon av Norge ansåes nødvendig til sikring av Tysklands nordflanke. Det er en overflødig strid, ti begivenhetene selv viser at en slik avtale må være inngått. (Beviset foreligger nå og vil formentlig bli fremlagt, når det passer).

Et forsøk på en overraskende lynaksjon mot Norge ville, selv om tyskerne er mestere på dette område, vært halsløs gjerning, hvis der måtte regnes med, hva som er normalt og folkeretten krever, absolutt motstand ved den danske grense. Stauungs innvit til å ordne den sak på forhånd var ikke til å misforstå. En forsinkelse ville ha gjort foretagendet til en fjasko. De påfølgende begivenheter viser også at den sak var ordnet på forhånd.

VII.

Da skyene for alvor trakk opp, gikk derfor Danmark i gang med sine forberedelser til «å bli tatt på sengen». Detaljene herom har man nylig lest i dette blad.

(Forts. s. 7).

Den flamske ungdoms innsats i Europas skjebnekamp

25 000 belgiere kjempet på østfronten og 8 000 av dem falt

I alt det ensrettede skrålet etter den annen verdenskrig hører vi ikke stort om Belgias annet ansikt; den flamske ungdoms innsats i kampen mot bolsjevismen. Og dog er sannheten den at til Belgias deltagelse i Korearigen meldte det seg etter oppfordring ikke flere folk enn at det såvidt lot seg skrape sammen i batal-

!

De makthavende frykter det ettermæle og den innflytelse de forfulgte kan oppnå også etterat de er ryddet av veien. Og kanskje nettopp da. Derfor skal de gjøres så ufarlige som mulig.

Dette er ikke våre ord om etterkrigsoppgjøret og grunnen til at Nasjonal Samlings medlemmer av makthaverne måtte stemples som landssvikere. Det er Arbeiderbladet som trykker dem — men riktig nok i forbindelse med de kommunistiske rettergangs-metoder mot politiske motstandere. Det er som bekjent dette med bjelken og splinten.

jon. Og dog ble det lokket med høye lønninger, avancement, amerikansk forpleining, pensjoner, renter og utmerkelses, og alt sammen servert i et reklamefelttog av den annen verden.

På Tysklands og Europas side i kampen mot bolsjevismen i den annen verdenskrig deltok det som frivillige i alt 25 000 flamlandere og vallo-ner, hvorav ca. 8 000 falt.

Det er jo også pussig dette at det i Belgia synes å være femti ganger så mange «landsforrederske» soldater som «patriotiske». Der som i Norge later det til å være noe iveren med begrepene!

I en artikkel i «Nation Europa», viet Belgia og Holland, forteller Karel Nuytens litt om den belgiske, eller kanskje helst den flamske innsats i Europas skjebnekamp.

Da lederen for Vlämischen National-Verbandes (VNV), Staf de Clereq i 1941 sendte ut et opprop om å melde seg frivillig til kampen mot bolsjevismen, gikk det en bølge av begeistring gjennom den flamske ungdom. På uker etter marsjerte de første frivillige i Legion Flandern bak løvebanneret gjennom Brussel. Tusner på tusner kranset gatene og ga sine soldater en uforglemmelig avskjed.

(Forts. s. 6).

Krigsødeleggelsene i Finnmark

Av generaloberst Rendulic's redegjørelse

II.

(Forts. fra forrige nr).

Jo mere jeg tenkte over planen om å etterlate befolkningen med bare de nødvendige beboelsesrom etter å ha ødelagt alle tilførselsveier, jo mere problematisk forekom det meg om befolkningen overhodet da kunne eksistere. Det var også høyst tvilsomt om en motstander som trengte etter ville la den beholde disse beboelsesrom. Herav kom tvangsmessig den tanke, i befolkningens egen interesse å evakuere den til Syd-Norge. Disse tanker var imidlertid ikke modnet til noen endelig beslutning, da jeg 28. oktober (altså 2 dager etter kongens kunngjøring) fikk Hitlers ordre om å ødelegge alle veier, kommunikasjonsinnetninger, havneanlegg og underbringelsesrom i Finnmark, det nordligste fylke i Norge. Kort etter fikk jeg ny ordre som påbød evakuering av den samlede befolkning i dette område. De beordrede forholdsregler ble begrunnet med at de var militært nødvendige og dessuten også med at en på den måte skulle forhindre at den norske eksilregjering satte seg fast i det rømmede område. Nettopp en opptreden av den norske eksilregjering på norsk jord måtte få sterk virkning i hele Norge og influere på forsvaret av landet.

Anklagemyndighetene (i Nürnberg) har forsøkt å finne ytterligere angrepspunkter mot meg spesielt i ødeleggelsen av de små byer Kirkenes og Hammerfest. Nå fremgikk det av utsagnene fra norske vitner klart at ødeleggelsen av Kirkenes utelukkende skyldtes de russiske luftangrep og de kamper som ishavskorpset måtte utkjempes der med russerne. Når det gjaldt ødeleggelsen av Hammerfest var det utslagsgivende at det var ubetinget nødvendig å hindre en fiendtlig landsetting i det sørlige Finnmark. En slik var ikke bundet til noen årstid, idet havet også inne i fjorden på grunn av Golfstrømmen aldri frøs til og snøfallet i kystområdet som regel også var meget begrenset. Sannsynligheten av en landsetting ble etter som årstiden skred frem, og med de stigende vanskeligheter for å trenge etter over land, stadig større.

Hammerfest fremstillet seg som et naturgitt maritimt støttepunkt og utgangspunkt for en landsetting. Byen og dens havn var også den gitte omlastningshavn for tilførsler etter en gjennomført landsetting. Byen bød også på underbringelse for flere tusen mann. Det var da bydende

nødvendig å umuliggjøre at Hammerfest kunne utnyttes av fienden for slike formål.

Russerne trengte bare 150 km. etter på norsk jord og foretok ingen landsetting. Det er naturligvis ikke mulig å slå fast om de lot seg avholde fra dette av de ventede eller gjennomførte ødeleggelse, som de visste måtte være av avgjørende betydning for krigføring i den arktiske sone. Man kjenner aldri i krig motstandens hensikter med full sikkerhet. Man kan bedømme dem ut fra det som er mulig, eller i beste fall ut fra det som er sannsynlig. For meg var det klart den gang at det var all sannsynlighet for forfølgelse og landsetting fra fiendens side, og jeg var særlig dette bevisst under trykket av ansvaret for hele arméen.

I det foreliggende tilfelle, som alltid, kan en ikke bedømme den militære nødvendighet ut fra begivenhetenes faktiske forløp, men utelukkende ut fra forholdene slik de lå an da jeg fattet min beslutning. Og i dette har jeg da også funnet tilslutning av retten i dennes dom.

Den norske regjering har gjennom sin representant på anklagebenken latt fremlegge dokumenter i hvilke den angir de skader som oppsto under hele den tyske besettelse med

ca. 90 millioner dollars. Dette er en skade som svarer til skaden ved et eneste luftangrep på en middelstor tysk by. Jeg vil bare holde den opp mot de veldige investeringer som Tyskland gjorde i Norge under krigen. Det er dog ikke stedet å komme nærmere inn på dette her.

I tilslutning til kapitlet om ødeleggelse vil jeg bare anføre synspunktet til den ledende britiske folkerettsforfatter, professor Lauterpacht, som i britisk årbok for folkerett 1944, side 74, anfører:

«Den totale krig har endret naturen til mange lover. I en tidsalder da «den brente jords» taktikk i vid utstrekning blir anvendt i det egne lands krigføring, er den alminnelige ødeleggelse som blir beordret i tilknytning til større, strategiske foretagender ikke egnet til å være gjenstand for en kriminell anklage».

Og nå over til påstanden om den hensynsløse gjennomføring av evakueringen, som skulle ha forårsaket hundrevis av nordmenns død. Heller ikke her lykkedes det anklagemyndigheten å føre bevis for sin påstand. Blant de dokumenter den forela var også min ordre av 29. oktober 1944

Forts. s. 7.

Finnmarks befolkning evakueres

Fra Karl Marx til Nikita Krusjtsjov

Mysteriet Spalinger

(Forts. fra s. 4).

Istedetfor den friere debatten om mulige veier til sosialismen, trådte nå den gamle parolen: der går bare en vei, og det er den marxistisk-leninistisk-stalinistiske veien. Hvor den går, bestemmer Kreml.

A sammenfatte det vesentlige i denne læren, er ikke lett og hadde man en positiv innstilling til læren, skulle sammenfatningen få en annen karakter, enn når man ser den under kritisk synsvinkel.

Karl Marx lærte:

Industrialismen og kapitalismen fører til at kapitalen, d. v. s. eiendomsretten til jord, råstoffer, produksjonsmidler, finanskapital, samles på stadig ferre hender, mens det voksende arbeidende folk synker stadig dypere ned i det eiendomsløse, utbytjede og utsiktsløse proletariats rekker. Derved revolusjoneres folket. Denne utvikling kan bare føre til en avgjørende sosial revolusjon og denne revolusjon er det proletariats oppgave å gjennomføre. Med denne oppgave for øye må proletariatet bygge sine organisasjoner. Men revolusjonen kan ikke bety noen overgang til nye kapitalistiske samfunnsformer, for det ligger i det mektige proletære kollektivs interesse å avskaffe den private eiendomsretten som samfunnets rettslige grunnlag og gjennomføre den kollektive eiendomsretten, som danner grunnlaget for det kommunistiske fellesskaps-samfunnet.

Tidlig begynte det marxistiske sosialdemokratiet å tvile på denne teorien. Det så utviklingen ta en annen vei. Skritt for skritt vant proletariatet en ny politisk og økonomisk maktstilling og omformningen av samfunnet tok til. Istedetfor å nærme seg et proletariatets diktatur, arbeidet sosialdemokratiet for stadig utvidet politisk og økonomisk demokrati til proletariatets fordel.

Den bolsjevikiske guppen som Lenin tilhørte blant de russiske marxistene, og som han alt siden 1903 sto som leder av, kunne ikke på vilkår akseptere denne «revisjonismen»s syn på utviklingen. I Russland ga da heller ikke forholdene og motsetningene noen plass for et revisjonistisk-sosialdemokratisk arbeid. For Lenin og hans me-

Prost Hedems bok

Oberst Sundlos anmeldelse av prost Hedems bok — «Historieforfalskning og retts-skandale. En analyse» — kommer i nr. 26.

ningsfeller var det innlysende at et maktskifte som skulle bety samfunnets fullstendige omdannelse, bare kunne tenkes gjennom en sosial revolusjon. Dens forvarsel kom i 1905. Dens mulighet kom i 1917.

Selv om Lenin hadde tenkt seg, at den russiske revolusjon straks skulle føres frem til en sosialistisk omveltning, fordi de samfunnsøkonomiske forholdene var modne for dette, så hadde han dog i årene 1903—17 bygget opp sitt parti med den oppgaven for øye å bli revolusjonens ledende parti. Mens Marx særlig hadde sett den store sosiale motsetningen mellom proletariat og eiendomsbesitterne i de industrielle kapitaliststatene, så Lenin motsetningene meget bredere, — for ham spillet kampen mellom kolonilanderne og de imperialistiske statene, mellom bøndene og jordbesitterne en like stor rolle. Imperialismen hadde vært en ormt ekspansiv periode mellom Marx og Lenin og jordproblemet var det sentrale problemet i Russland. For Lenin var det en naturlig allianse mellom opprørske industri- og bondeproletariat og opprørske koloniland — en betraktning som fikk den største praktiske betydning

for den leninske bevegelsen.

Lenin kunne heller ikke tillegge industriproletariatet den betydning, som Marx og oftest de revisjonistiske sosialdemokratene tilla det. I Russland var industriproletariatet svakt og selv om han regnet med det som en drivende kraft i omveltningen, måtte det uopplyste og utfattige landproletariatet, som ennå langt mer enn industriarbeiderne savnet klassebevissthet, bli den store bevegende kraften i revolusjonen. Men disse klassene hadde i Russland ingen som helst forutsetninger for å trekke opp retningslinjene for en sosial omveltning og å lede den frem til fastsatte mål. Til det trengtes en gruppe mer eller mindre intellektuelle, et parti av yrkesrevolusjonære. Derfor var det store mål ikke å bygge et legalt masseparti med parlamentsgruppe og presse etc., men å skape «en generalstab for den revolusjonære masse», et kommunistisk parti, helt ulikt de vesteuropeiske sosialdemokratene. Et sammensveisert sentralisert parti av yrkesrevolusjonære, som ofret sitt liv for ideen og var rede til å ta ledelsen av kampen, så snart tiden var moden for det store slag.

Håkon Meyer.

(Forts. i neste nr.).

Flamsk ungdom-

(Forts. fra s. 5).

I spissen for sine menn gikk Dr. Rainold Tollenaere, propagandaleder for VNV og det yngste medlem av det belgiske parlament, til fronten. Han tilhørte den tids innsatsberedte unge førere, som ikke bare talte, men også levde og døde idealistisk. Neppes 5 måneder senere, da det foresto en hard innsats, rev han leende istykker permisjonssedlen sin, gikk med sine menn i slaget og falt som Untersturmführer på Leningradfronten. Hans siste ord var: «Forsvar dere, gutter!»

Tollenaeres hittedød ropte en ny bølge av unge flamlendere til våpen. Stadig nye kontingenter reiste til de tyske øvelsesplasser for å tre istedenfor de falne kamerater. En av de vakreste blader i de flamske soldaters historie skrev hine studenter fra universitetet i Gent, der som svar på meddelelsen om det tapte slag om Stalingrad, ofret studium og løpebane for sammen med Tollenaeres bror å trekke i den grå våpenfrakk. Nå gjaldt det først for alvor å forsvare fedrelandet på østfronten.

Det kan ikke være en til-

feldighet, skriver Nuytens, at ennå en gang i den høyeste nød, sommeren 1944, da sterke støtkiler av den røde armé trengte dypt inn i det europeiske rom og samtidig den tyske vestfront brøt sammen, meldte det seg tusener av flamlendere til divisjon Lange-marck, som nå var under oppstilling. Den gang var det arbeiderne som forlot sine fabrikk. Det var arbeidsfolk som byttet hammer og spade med gevær, det var unge bondegutter som i de siste krigsmåneders forsøkte å avverge nederlagets fryktelige skjebne.

Er det slik «leiesoldater» og «landsforredere» handler, for å bruke betegnelsene i den «patriotiske» belgiske presse?

Vi tror neppe at leiesoldater er beredt til å styrte seg besluttomt inn i nederlagets hvirvel for dog kanskje ennå å kunne vende strømmen.

Regnskapsfører

fra landet ønsker fra høsten endel revisjons- eller bokføringsarbeide i Oslo eller omegn.

Ekspedisjonen gir opplysning.

(Forts. fra s. 1).

fra Reinickendorf. Alle lyttet spent til hva han fortalte.

«Tenk dere, russerne har tømmt galehuset Wittenau! På en av mine rundturer kom jeg tilfeldigvis også forbi galehuset. Foran det sto noen røde soldater, som åpnet dørene og begeistret ropte til de gale: «Hitler kaputt, krig ferdig, dere fri!»

De gale rørte seg ikke og så bare mørkt frem for seg. Flere røde soldater kom til: «Krig forbi, frihet», ropte de påny. De gale rørte fremdeles ikke på seg. Da ble det for meget for russerne. De jaget de gale ut av anstalten, lukket inngangsportene og stillet opp en vaktpost utenfor.

Om ettermiddagen måtte jeg ennå en gang forbi anstalten. Foran den lukkede anstalt sto en sovjetrussisk post med oppløst bajonett. Han var omringet av sinnssyke, som fortvilet ropte: «Vi vil inn!» Men stadig ble de møtt med ropet: «Nu fri, Hitler kaputt!» og jaget bort av vaktposten.

I de kommende dager fikk vi stadig spørsmål om vi hadde fått noen ordre fra Spalinger. Hvem er denne Spalinger? spurte Ulbricht. Navnet Spalinger, som til å begynne med bare var kjent i de nordlige områder, ble i løpet av noen dager kjent over hele byen. Vi sto overfor en gåte. Alle lister over antifascister ble gått igjennom, men navnet var ikke å finne noe sted. «Nå, har dere hørt noe om Spalinger?» spurte Ulbricht påny. Kamerat C. sa: «Når man spør etter Spalinger, så får en alltid til svar: Spalinger er jo kommandant i Berlin!»

Vi visste alle at Berlins kommandant var den russiske general Bersarin. Det måtte undersøkes videre. Neste dag tok Spalinger-affæren en uforutsett vending. På kontorene i de forskjellige bydeler dukket det opp en trykt befaling som var rettet til «Berlins befolkning!»

«I Berlins arbeider- og soldaterråds navn overtar jeg makten. Jeg befaler: Alle medlemmer av det nasjonalsosialistiske parti og dets underavdelinger skal straks arresteres. De skal stilles for retten og dømmes. Der skal løpende avgis beretning til meg om arrestasjonene.

Gatene skal renses, lys-, gas- og vanntilførselen skal bringes i orden. Fordeling av levnettsmidler skal skje etter mine anordninger. Den som motsetter seg mine befalinger må regne med hard straff.

Berlins Kommandant
Spalinger (sign.)»

Det ble påny satt full kraft inn på å oppspore kommandanten. Hans ordre hadde imidlertid allerede hatt en katastrofal virkning, idet de

nye forvaltningsorganer ikke var klar over hvis ordre de skulle etterkomme. Spalinger hadde jo satt forholdsregler mot nazistene som det viktigste og derfor fikk hans ordre også forrang hos de nye «selvforvaltningsorganer». Det oppsto således særavdelinger som med stor iver satte opp lister over nazister. De beskjefte seg utelukkende med dette arbeid.

I et område i Vest-Berlin hadde Spalingers ordre en slik virkning, at den nye borgermester ga ordre til at samtlige nasjonalsosialister med familie straks skulle forlate området. I denne fryktelige nødsituasjon tok mange mennesker sitt eget liv. Vergelese mennesker, kvinner, barn og oldinger lå døde i deres boliger. Tallet på selvmord var forferdende høyt. Alt som var av verdi var i henhold til Spalingers ordre blitt stjålet. Selv likrøving vek plyndrerne ikke tilbake for. Det ble først gjort slutt på disse forferdelige tilstande ved inn gripen av den amerikanske kommandant. I dag finner en ikke et spor mere av plyndrerne og deres hjelpere. Ingen vet hvor de i dag skjuler seg. Heller ikke vil noen være ved å ha gitt russerne og spalingerne proskripsjonslister.

En dag fikk Ulbricht-kameratene vite at Spalinger var funnet. I henhold til emigrantens bok ble løsningen hilst med lattersalver. Ingen tenkte på de forbrytelser som var begått av Spalinger.

«Hvem er Spalinger, kommandanten? Hvor kommer han fra? ble det spurt ivrig. «Fra Wittenau!» «Hvilken stilling hadde han der?» «Absolutt ingen!»

«Spalinger var patient på sinnsykeanstalten og ble jaget ut av de røde soldater».

«Hvorledes fikk Spalinger tak i den trykte befaling, og hvem hjalp ham med den?»

I nærheten av anstalten var det et lite trykkeri som fremdeles kunne brukes og noen av de sinnssyke hadde tatt det i besittelse.

Dette var begynnelsen til forfølgelse av og mord på mange uskyldige mennesker. **Begynnelsen til den «denazifiseringen»!**

Er det ikke underlig at herr Morgenthau og den falske kommandant Spalinger hadde nesten nøyaktig samme tanker om hevn?

For egen regning vil vi føye til at etterkrigsoppgjøret i Norge synes å ha sprudlet fram fra noenlunde samme underjordiske åre. Så hadde vi ikke visst bedre ville vi trodd at det var blitt åpnet noen feilaktige dører her i landet også. Tenk bare på den hjemlige Erik Solem Spalinger!

STATSKUPET PÅ ELVERUM -

(Forts. fra s. 4).

VIII.

I Norge forberedte man seg også på å bli tatt på sengen, da beretninger fra Tyskland begynte å løpe inn. Men her ventet man og ble bestyrket i det av England, at det var dette land som skulle «overraske» oss. Forberedelsene og deres detaljer må nå ansees kjent. Det viste seg at England ikke hadde noen tanke på slikt, og uteble, men det hadde befordret den, eksempelvis ved å henstille til admiralstaben å ta opp minefeltene m. v. (Jfr. overlege Scharffenbergs og Sundts undersøkelser).

Det er derfor heller ikke noe mer mystisk ved den manglende ildgivning fra Mågerøy enn opptingen av minefeltene. Å ta disse opp for å slippe en flåte uskadd gjennom er bare halvgjort gjerning, hvis der ikke sørges for at kanonene ved et sperrefort, anlagt i samme hensikt, ikke åpner ild. Hadde ikke kommandanten på Tønsberg befestninger, resp. batterisjefen på Mågerøy hatt en ordre å holde seg til, men på egen hånd unnlatt å fyre, ville de nødvendigvis vært stillet for krigsrett på samme måte som oberstene Steen og Sundlo. Disse hadde, som bekjent, utvist mer ansvar for sine «hønens» liv enn Pål for sine, ved å unnlate å ta opp en kamp, der ikke kunne føre til annet enn en likhaug.

Den offisielle forklaring på Mågerøys taushet, (som det tok en tiårs tid å finne på) at man ikke ville røpe batteriet, tyder ikke på at man vurderer Olas åndsevner særlig høyt. (Tenk om Mågerøy ikke hadde fått et forbud mot ild, men senket flåten)!

IX.

Begivenhetenes uforutsette forløp har ført til en hissiggjakt på den stakkels utenriksminister og ham alene som den eneste skyldige, (angrepene bærer i noen grad et subjektivt preg) som ikke hørte på varslene fra Berlin og heller ikke meddelte, hva han visste, til hele regjeringen og utenrikskomiteen, utover dennes formann. (Jfr. Trygve Lie). Det siste påhviler vel komiteens formann.

Dette kunne da utenriksministeren ikke gjøre uten å blottstille, at hans og hans medvederes politikk, ikke som høytidelig bekjentgjort, var nøytral og man svevet vel ennå i den tro, at der foregikk et kappløp, hvor England ville passere de nå ufarlige minefelter først. Ennvidere måtte der regnes med, at det ville bli reist et uimotståelig krav om øyeblikkelig mobilisering, her som i Sverige, med den følge at den ventede engelske invasjon, etter folkeretten (denne forferdelige folkeretten) måtte møtes med våpen

i hånd, foruten at minene måtte ut igjen. Det var altså av uopplyste årsaker ikke ønskelig.

Da jakten på Koht gikk som verst, stoppet den plutselig opp. Man synes å være kommet betenkelig nær det punkt, da uvilkårlig leseren ville stille det spørsmål: «Men var han da alene om sin viten?»

X.

Så ble da Norge okkupert av Tyskland i skjønn forståelse med Danmark og under Englands velsignelse. Churchill kunne med full rett triumferende si i Parlamentet, at det hadde lykkedes å narre fienden til å begå en «strategisk blunder». De er i sannhet utenrikspolitikkenes mestere der, men de driver heller ikke med amatører. Palmerstons ord står fremdeles bak: «England har ingen evige venner, det har kun evige interesser». Og de er meget flinke til å få andre til å gå sine ærind.

XI.

Blant nye rart, som man har forsøkt å innfortolke i de stolte begivenheter på Elverum, er også det, at der ble kongemaktens stilling innen konstitusjonen for første gang siden 1905, hevdet overensstemmende med grunnloven, og at det er store ting.

Det viser ihvertfall, at man nå savner grunnloven fra 1814. Etter dennes bestemmelse fremlegger vedkommende fagminister i kongens råd sitt forslag til løsning av en sak. Bifaller kongen dette, skriver han under og ministeren kontrasierer og denne er dermed den ansvarlige. Bifalles ikke forslaget og ministeren ikke finner å kunne fire på sitt standpunkt, går han av og kongen erstatter ham med en annen.

Dette skjedde ikke på Elverum, ti der forelå ingen meningsdivergens, som kunne gitt anledning til det.

På Elverum ble der som vanlig, gått frem etter den slendrian som ad sedvanerettslig vei hadde sneket seg inn i kongens råd. Men da det var ganske åpenbart å innlysende, at der ikke var noe flertall i regjeringen for å trosse Stortingets vilje og forsette den kohtske linje, så ble dette moment med parlamentarismen bragt inn, nettopp til dette endemål! Det viste seg senere ved den av herrene Berg og Berggrav iscenesatte aksjon, tiltrått av Stortingets politiske fraksjoner, at det var bluff.

Jeg kan ikke se, herr Meyer, at De har rett i Deres oppfatning, at Stortingets vilje strandet på en rekke inntruffende omstendigheter av rent formell art, fordi ingen av de tilstedeværende hadde den fornødne beslutsomhet og initiativ til å mestre dem.

Men som sagt, at et annet syn kommer frem, har sin verdi. Så kan leserne gjøre seg opp en mening selv.

Det hjelper ikke stort å gråte over spilt melk, men det spørsmål ligger nær, hvorfor ble der ikke engang gjort et forsøk med en annen utenriksminister (straks)? F. eks. en Trygve Lie, som man vel må innrømme ikke akkurat hører til de håndfalne i vanskelige situasjoner eller en Berggrav. Vel hadde tyskerne makten, men de forsøkte i egen interesse — innstendig å komme til et forlik, og Berggrav var på det tidspunkt persona grata i den leir, og synes endog å ha tatt mål av seg til noe slikt.

XII.

Slik ble altså Norge manøvrert inn i den annen verdenskrig «på den rette sia», og i den sangvinske tro, at nå var man alliert med de store gutta. Da krigen var slutt og byttet skulle deles, fikk man høre at det var slett ikke tilfellet. Ola måtte endog overta og betale seierherren, etter dennes takst for alle tyske etterlatenskaper fra utslitte underbukser og uniformer til brakker og flyplasser. De siste bygget for norske penger, anført på den såkalte tyskerkonto (Den ble kraftig nedbetalt under okkupasjonen). Det mangler meget på en tilsvarende nedbetaling etter okkupasjonen.

Ovenikjøpet hadde Ola den tort å se på, at høyst nødvendige ulltepper ble brent opp og splitter nye motorsyklar ble systematisk knust med tanks. Ammunisjonen til de av tyskerne byggede festninger ble plumpet til sjøs. Da Ola begynte å knurre, han gjør gjerne det til slutt, når det går rent for vidt, fikk han til sin trøst vite, at man hadde ikke mannskap til vedlikeholdet! Tøv!

Staten prosederer vekselvis på å være alliert og ikke å ha vært alliert i de prosesser, den kommer opp i som følge av disse forhold. Og får medhold overensstemmende dermed. «Rettsstat», sies det.

XIII.

For utenforstående ser det ut som om England ville vært nøyd med en okkupasjon av Norge av tyskerne, likesom i Danmark. De hadde på forhånd sikret seg handelsflåten og kunne vri på tomme skruen når som helst det måtte finnes påkrevet. Men den som gjerne etter vil hoppe, er lett å lokke med f. eks. løfter om øyeblikkelig og tilstrekkelig hjelp, som der er gjort slikt stort og betydningsfullt nummer av. Den slette samvittighets røst.

Siden 1940 har utenforstående ikke kunnet unngå å bli vitne til en livlig kasting med sten innenfor det hjemlige utenrikspolitiske glasshus, hvorunder fhv. utenriksmini-

Krigsødeleggelsene i Finnmark -

(Forts. fra s. 5).

for gjennomføringen av evakueringen. Den er vel det beste bevis for hvorledes jeg ønsket at mine kommandører skulle oppfatte og gjennomføre evakueringen på. I punkt 7 i ordren heter det ordrett: «Jeg ber alle instanser om å gjennomføre denne evakuering som en hjelpeaksjon for den norske befolkning». Hele området, som riktignok var smalt, men 800 km. langt, var dengang bebodd av 40 000 mennesker.

I virkeligheten ble evakueringen gjennomført med slikt hensyn og med et oppbud av forsorg som ingen annen under hele krigen. Dette behøver ikke si så meget, når vi tenker på den grusomme evakuering av tyskerne fra østområdene, som forårsaket 5 mil-

ster Koht har utvist en engelsk tålmodighet og lojalitet, mens hans like forutseende medansvarlige er pyntet med ord (les skryt), toner og kors av ymse slag.

Den berømmelige bauta med sin uvederheftige innskrift burde man vel se å få bort, før neste generasjon får øye på den. Neste generasjon er begynt å tenke. Og den er nådeløs.

Når De, herr Meyer, finner å kunne tillate Dem den lille avvikelse fra Grunnlovens bud, at HVII «var klart engelsk-orientert og tyskfiendtlig», noe en monark ikke har anledning til å være, hverken den ene eller den annen vei, så er det vel heller ikke formastelig av meg å peke på, at hans etterfølger er «klart norsk-orientert og norskvennlig». Hvilket hans landsmenn med begjærighet griper enhver feilighet til, hvor han ferdes, å vise ham, at det er de på det rene med.

Der ligger allikevel en god tanke bak det å fremstille Elverumbegivenhetene som et forsøk på å sette kongemakten på den plass, den må ha, hvis den skal være av noen verdi — selv om det er en uriktig fremstilling. Det må sees som den første speide tilkjennegivelse av, at Ola ønsker en slutt på formynderregjereriet, som ikke har annet å by på enn skulderklapp og anekdoter, like gørrkjedelige som barnslige.

Der er engang tidligere i dette blad av en N. N. sitert historikerens Mommsens ord: «Monarkiet er i sitt innerste vesen demokratisk». Der er neppe noen nasjon i verden, som gjennom tidene har hatt dette mer klart for seg enn den norske. Selv under fremmede konger slapp ikke nordmennene troen på det.

Oiaf Holm.

lions menneskers død, mens de som var tilbake ble fullstendig utplyndret. Skjønt det ved evakueringen av Nord-Norge ble forflyttet rundt regnet 40 000 mennesker av en armé som selv befant seg i den vanskeligste stilling, satte ingen nordmann livet til på grunn av evakueringen. Dette ble også uttrykkelig slått fast av retten. Belegget på sykehus og gamle hjem ble bragt vekk i forsvarsmaktens sykebiler. Sanitetsbåter og barakker som kunne fyres opp sto til disposisjon på innskibningsstedene med melkekuer for gamle og barn. Leger, også slike som var erfarne i fødselshjelp ble avdelt til å ta seg av de evakuerte. Det var en selvfølge at også tilstrekkelig forpleining var tilstede og den ble av enkelte nordmenn selv betegnet som rikelig.

Da det ble meldt meg at befolkningen på Varangerhalvøya motsatte seg en evakuering pr. båt som skulle gå ut fra havnen på Kirkenes, idet de fryktet for angrep av russiske fly og motortorpedobåter, forbød jeg denslags vekkbringelse. Finnmarks befolkning ble i nærheten av Tromsø overgitt til Reichskommissars organer og forsvant da ut av fjellarmeens varetekt.

Et lite antall av befolkningen hadde trass i de utsendte advarsler unndrat seg evakueringen. Således søkte en liten gruppe med utilstrekkelig bekledning og utrustning på egen hånd å komme over til Sverige. De gikk tilgrunne i høy snø i grenseområdet. I omegnen av Kirkenes hadde andre trukket seg tilbake til tundraen og fant, etter at de tyske tropper var trukket vekk, bare ly i huler i fjellet. Uten eksistensmidler førte de der en trøstesløs tilværelse inntil en norsk hjelpeorganisasjon fant dem. Fjellarmeen har ingen skyld i noe av dette.

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8, Oslo

Skyvestiger oljet m/ cadimerte beslag. Takstiger av jern, malertrapper og heisbare loftstrapper.

Tlf. 63 68 17, priv. 67 07 79

Arkitekt

HUSTAD

BÆRUMSV. 5, Ø. ULLFRN

Telefon 55 61 29 — Oslo

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

PRESIDENT FRONDIZI - -

(Forts. fra s. 1).

turo Rial (ved revolusjonens utbrudd kaptein, og for tiden den mann som sterkest aspirerer til å gå i Isaac Rojas fotspor). Spenningen sto på høydepunktet da presidenten holdt sin tale til de vepnede styrker om aftenen den 8. juli og med noen faste ord i det rette øyeblikk gjenopprettet ordenen. Frondizi sa klart fra at ingen undertrykkelse av gjeldende lov og rett vil bli tålt. Han advarte også skarpt imot enhver «overnasjonal» innblanning i nasjonale anliggender. Som øverstkommanderende for Republikkens vepnede styrker var han rede til om nødvendig å gjøre bruk av det militære for å opprettholde ordenen og rettssikkerheten, sa han. Han gjentok sine tidligere forsikringer om at alle løfter som er inngått med folket vil bli konsekvent innfridd.

Til tross for at man ennå ikke visste hva som kunne hende den følgende dag — El Dia de la Patria, fedrelandsdagen, var likevel avslapningen i de politiske kretser følebar etter presidentens tale. Og Gracias a Dios, som det sies i tide og utide her, så gled krisen for denne gang over. Man vet imidlertid ennå ikke om konspirasjonen regnet med en virkelig støtte i fra de militære kommandoer, eller om planen gikk ut på å skape alvorlige uroligheter som ville forplikte de vepnede styrker til å gripe inn.

Her skal gjengis et fragment av noen av de begivenheter som gikk forut for klimaks.

Den 4. juli gikk en kommunistisk ledet gren av legenes fagforbund til streik på ubestemt tid på grunn av at en peronistisk lege var gjeninnsett i sin stilling. De øvrige legeföreninger tok straks avstand fra streiken og uttalte at den var i strid med legeføftet og de humane prinsipper. De minnet dessuten om at de streikende forholdt seg tause ved forfølgelsen og arrestasjonene av sine kolleger under frigjøringsgalskapen.

Den argentinske Kongress vedtok som kjent for en tid tilbake et storslagent politisk og militært amnesti, som dessuten også omfattet enhver kriminell forbrytelse som var begått i politisk eller fagforenings øyemed. Men nå er saken den at alle de nåværende dommere ble innsett av de revolusjonære og således er deres tro redskaper. Enkelte av disse gorilladom-

mere har så konsekvent sabotert nasjonens lover og satt seg over Konstitusjonen ved å nekte å gi Peron og flere andre del i amnestiet, som jo fra Frondizis side ikke hadde noe som helst forbehold. Likeledes erklærer de fremdeles hårdnakket at Peronistpartiet er et forbudt parti, til tross for at Frondizi gjentagne ganger har uttalt seg i motsatt retning. De gorilladommerne som fortsatt nektet å respektere gjeldende lover, ca. 6 pst. av den samlede dommerbestand, ble da nylig avsatt fra sine stillinger, hvilket utløste deres kollegers dommerstreik og de store provoserte tumulter utenfor Justispalasset i Buenos Aires. Presidenten for Høyesterett innleverte en avskjedsansøking. Imens utfoldet gorillapartiet UCR del Pueblo (ingles), som det heter på folke- og i den overveiende del av pressen, en opphisselseskampanje i gatene og på plazaene med brannrevolusjonære taler og med slagord som at «totalitarismen råder» og «demokratiet er i fare». De to nevnte streiker var naturligvis av et klart politisk motiv, fint dirigert for å gripe forstyrrende inn i regjeringens pasifikasjonsprosess.

Innen de tre våpenarter pågikk det i mellomtiden en intens maktkamp, med marinen på den ene siden og hæren og flyvåpnet på den andre. Marinen offentliggjorde på en av disse opprørte dager helt overraskende kjøpet av det engelske hangarskipet «Warrior». Hærens og flyvåpnets ministersekretærer ble underrettet gjennom journalistene. Likedan visepresidenten, og det er også grunn til å tro at det samme skjedde for presidentens eget vedkommende. Alle lag og sektorer innen befolkningen tok sjokkert avstand fra denne operasjon, og i hæren og flyvåpnet rår det dødsens forbitrelse over at marinen skal tilgodesees på deres bekostning, og at den således vil bli den avgjørende dominerende faktor i det politiske panorama. Det sies åpent at engelskmennene har solgt billig for å sikre de argentinske gorillamarinesjefers, og dermed også sin egen posisjon, da det til syvende og sist er Su Graciosa Majestad Britanica som står bak kulissene og høster profitten av en eventuell ny «frigjøringsrevolusjon». Den engelske imperialisme har like inntil Peron kom til makten ansett Argentina som sin koloni og et spesielt lønnsomt utbyttesobjekt, som de har behersket gjennom landets eget oligarki, en tilstand som

de GAULLES NYE GRUNNLOV

de Gaulle har nå endelig sitt meget omtalte grunnlovsforslag ferdig. Forslaget skal legges frem til godkjenning ved en folkeavstemning i oktober og er altså bare av den grunn uhyre lite «demokratisk». Våre bolde papirdemokrater vil jo som bekjent ikke ha noe folk til å blande seg i affærene. Forslaget tar såvidt vi forstår sikte på å styrke den utøvende makt — Frankrikes president — som selv utpeker sin regjering. Det bryter altså staven over parlamentarismen som naturlig kan være siden det er dette de bedervede partipolitikeres hellige system som har avstedkommet elendigheten både i Frankrike og andre steder.

MISNØYE OGSA I KINA

Times forteller at det for tiden går en bølge av arrestasjoner over det røde Kina og det er å anta at landet står foran en større utrenskningsbølge. Det skal være utbredt misnøye med regjeringen og dette er grunnen til at sikkerhetsbestemmelsene skjerpes. I øst som i vest er en misfornøyet med alt og alle. I virkeligheten er menneskene naturligvis misfornøyet fordi de har mistet evnen til å tro, til å prege livet med ånd i en materialistisk verden full av maskiner og død vitenskap.

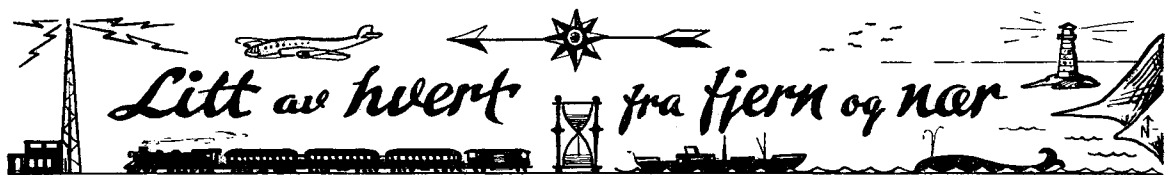
Vår bønn:

Skriv kort og adresser brevene til redaksjonen, ikke til redaktørene privat.

ble gjenopprettet under det såkalte Aramburatet.

Den 8. juli ble de vepnede styrkers årlige, høytidelige kameratskapsfest foran nasjonaldagen avlyst, samtidig med at regjeringen påla kontraadmiral Rial husarrest, noe som brakte det politiske klima på høytrykk. På børsen gikk dollaren for anledningen opp i over 43 pesos.

Reaksjonen på presidentens tale er meget forskjellig. På den ene kanten blir hans tale betegnet som klok og fast i en omgivelse av grundig organisert undergrunnsvirksomhet. Av andre igjen blir han voldsomt kritisert for svakhet og nølen, og for å ligge under for trykket fra gorillaene i de militære. Ifølge nasjonalistavisen Azul y Blanco, organ for partiet av samme navn, er Frondizi ubehjelpelig innfanget i gorillaenes nett og kalles for Fangen på Zenda. Bladet påstår at han ikke er handlekraftig nok fordi han stadig ligger under for truselen om et godt gorillakupp, dersom han ikke trår forsik-

FRIVILLIGE KINKER

Etter at USA og Storbritannia rørte i det arabiske hvepsebolet og satte verdensfreden på spill, går langtekkelige forhandlinger videre fra dag til dag — muligens med sikte på å unngå krig, men også muligens for at der kan treffes forberedelser til det store sammenstøtet. I Kina har hundretusener av frivillige kinker erklært seg villige til å kjempe på arabernes side hvis ikke britene og amerikanerne øyeblikkelig trekker seg ut av Libanon og Jordan.

DAGBLADETS JORDBRUK

Dagbladets berømmelige mønstergårdsbruk, som skal demonstrere for all verden hvorledes jordbruk skal drives i Norge med lavere pro-

tig i bedene. Den konkluderer med at man får håpe på en taktikkendring hos den mann hvis intelligens og gode intensjoner ingen kan dra i tvil.

Hva peronistene angår, så har de naturligvis ikke inngått noen politisk allianse med Frondizi fordi om de ga ham sine stemmer. Frondizi var kjent som en av Perons hardeste motstandere mens denne satt ved makten, men han skal ha ført sin kampanje på en meget høvisk måte. Peron uttalte selv foran valgene at man under de daværende omstendigheter måtte betrakte Frondizi som den sikreste garanti for den nasjonale sak og derfor måtte gi ham stemmemassen. Han betegnet Frondizi som den «lojale motstander» og sa at dagen etter valgene ville peronistene på ny være politiske motstandere, men på et legalt og nobelt grunnlag.

Til slutt må nevnes noen ord om Rojas-mytens store fall. General Uranga, som en kort tid var Lonardi-minister og en av revolusjonens forgrunnsfigurer, har sammen med fire andre generaler forlangt Rojas stilt for en æresrett og dømt for sin opptreden. Det var general Uranga som ledet kampene til lands i marineområdet hvor Rojas var sjef, og mens disse kamper pågikk søkte Rojas med marineskolens kadetter tilflukt i kjelleren til skolens bygning. Senere flyktet han til Uruguay med den del av flåten som sto under hans kommando, og kom først tilbake for å delta i sluttinnspurten da det var helt klart hvilken vending revolusjonen ville ta. Uranga erklærte at revolusjonens suksess for en vesentlig del må tilskrives de Peron-tro styrkers beslutning om ikke å lage en blodig borgerkrig. S.

duktpriser, større skattlegging og bedre fortjeneste, later fremdeles ikke til å svare til forventningene. Også nå er det Vårherrens skyld: været har ikke vært slik som den dagbladske lærebok forutsatte. Omtrent hele høyavlingen henger på hesjene fremdeles, forteller bladet og dertil er byggåkeren «sørgelig tynn». En strek i regningen var det også at bladet «måtte harve opp kålrotåkeren tidlig i sommer». Hvorledes det står til med grisehuset forlyder det intet om denne gang, men det er nok i orden.

SOVJET SØKER SPESIALISTER

Det later til at Sovjetsamveldet har brukt opp de tyske vitenskapsmenn og teknikere det bemektiget seg under «befrielsen» av Tyskland. Iallfall tilbyr Krusjtsjov ingeniører og andre tekniske spesialister fra Vest-Tyskland og andre vestlige land gode stillinger i Sovjet. Kunne det ikke være en tanke for sovjetvennen Dagbladet å reise dit bort for å lære herrene litt om jordbruk og mykleri? Åndsfrenden O. C. Gundersen er jo allerede anbragt der — som spesialist i «rettsoppgjør»? — så etterhvert ville da luften bli bedre både her og der.

PENSJONSTRYGDEN FOR SJØFOLK

I en oversikt over virksomheten heter det at Pensjonstrygden etter 9 års virksomhet, ved utgangen av 1957 har ydet midlertidige og faste pensjoner, samt uførhetstrygd til henimot 14 000 personer til en årlig verdi av 51,5 millioner kroner. Det fortelles intet om hvor mange tidligere NS-medlemmer som helt eller delvis er blitt snytt for pensjon på basis av en umoralsk lov.

FOLK OG LAND

Ekspedisjon og kasse:
Klerschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser:
Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50
pr. halvår. Sverige og
Danmark: kr. 29,00 pr.
år, kr. 14,50 pr. halvår.
Utlandet for øvrig: kr.
33,00 pr. år, kr. 16,50 pr.
halvår. I nøytralt om-
slag kr. 35,00 pr. år, kr.
17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter
over en spalte.

Bruk postgironr. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land
Sambandstrykkeriet
Oslo